

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ผลกระทบของเส้นทางคมนาคมต่อการใช้ที่ดินเมือง นครสวรรค์" ที่กล่าวมาแล้วนี้ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจนว่า เส้นทางคมนาคมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดต่อรูปแบบลักษณะโครงสร้างการขยายตัวของเมือง ราคาที่ดินและการใช้ที่ดินภายในเขตชุมชนเมืองนครสวรรค์เป็นอย่างมาก ในทำนองเดียวกัน การขยายตัวของเมือง ราคาที่ดินและการใช้ที่ดิน ก็จะส่งผลถึงการปรับปรุงพัฒนา รูปแบบการคมนาคมขนส่งภายในเมืองให้สอดคล้องกับขนาด ระบบเศรษฐกิจ และความต้องการระบบคมนาคมที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชากรอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต จากการศึกษาพบว่ารูปแบบของเส้นทางคมนาคมที่สามารถสนองความต้องการและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาชุมชนเมืองนครสวรรค์มากที่สุด คือ เส้นทางถนน

1. ความสัมพันธ์ระหว่างการคมนาคมกับการขยายตัวของเมือง ราคาที่ดิน และการใช้ที่ดินของเมืองนครสวรรค์
การขยายตัวของชุมชนเมืองนครสวรรค์ในปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับเส้นทางถนนมากกว่าการคมนาคมรูปแบบอื่น เห็นได้จากทิศทางของการขยายตัวของเมือง ขยายตัวไปตามแนวสองฟากข้างของถนน ทำให้โครงสร้างของเมืองเน้นลักษณะรูปแบบแนวยาวสองฟากถนน (ROAD LINEAR SETTLEMENT) โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามแนวถนนสายหลักซึ่งเชื่อมศูนย์กลางเมืองและพื้นที่โดยรอบของเมืองเข้าด้วยกัน

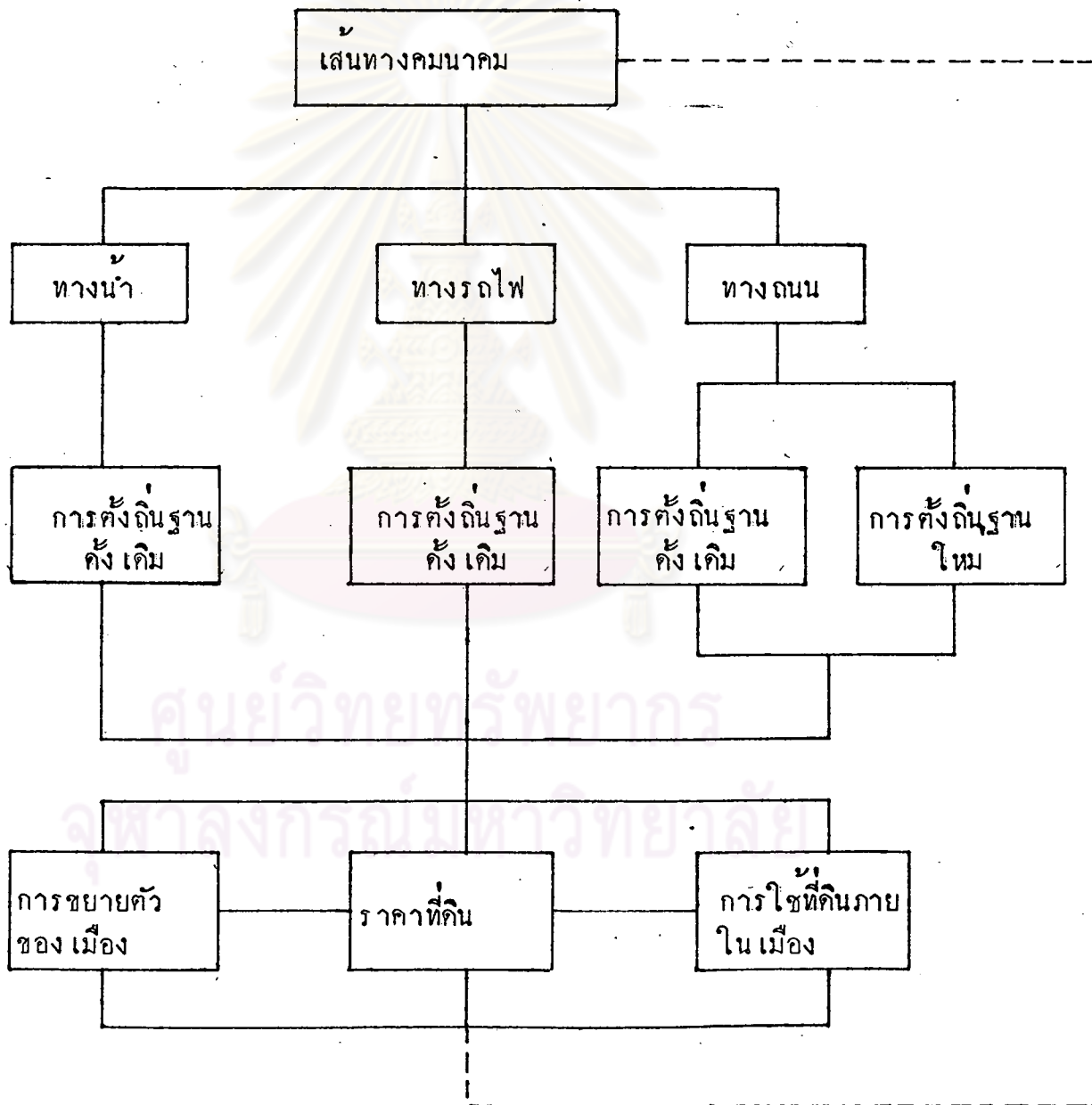
เส้นทางถนนเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดต่อการกำหนดราคาที่ดินในเขต
ชุมชนเมืองนครสวรรค์ปัจจุบัน บริเวณที่มีโครงข่ายของถนนหนาแน่นที่สุด คือ บริเวณ
ศูนย์กลางเมือง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ราคาที่ดินมีค่าสูงสุด การเปลี่ยนแปลงราคาที่ดินมีความ
สะดวกในการเข้าถึงศูนย์กลางเมืองโดยเส้นทางถนนสองฟากถนนสายหลักราคาที่ดินจะ
สูงกว่าพื้นที่ตอนในหรือพื้นที่ที่เข้าถึงไม่สะดวก

สำหรับการใช้ที่ดิน โครงข่ายของถนนจะเป็นตัวแปรหนึ่งในการกำหนด
ประเภทของการใช้ที่ดิน กิจกรรมทางเศรษฐกิจบางประเภทผูกพันกับถนนอย่างแน่นแฟ้น
ในเขตพื้นที่ที่มีโครงข่ายของถนนหนาแน่นที่สุด ย่อมมีโอกาสในการเข้าถึงที่ดีที่สุด พื้นที่
นั้นก็ใช้ประโยชน์เพื่อเป็นสถานประกอบการธุรกิจการค้า เนื่องจากการค้าในพื้นที่ที่มีการ
เข้าถึงสะดวกย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเชิงเศรษฐกิจ นอกจากนี้การใช้ที่ดิน
ประเภทอื่นย่อมต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในการเลือกที่ตั้งให้สอดคล้องกับระบบถนนภายใน
ในเมือง ไม่ว่าจะเป็นการใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัย ประกอบกิจการอุตสาหกรรม สถานับ
ราชการ ฯลฯ

ผลกระทบของเส้นทางคมนาคมต่อลักษณะรูปแบบและการใช้ที่ดินในเขตชุม
ชนเมืองนครสวรรค์สามารถแสดงเป็นแผนภูมิความสัมพันธ์ได้ดังนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 12 แสดงผลกระทบของ เส้นทางคมนาคมต่อการขยายตัว
ของเมือง ราคาที่ดินและการใช้ที่ดินของชุมชน เมือง
นครสวรรค์

2. แนวโน้มการขยายตัวของเมืองนครสวรรค์

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำมาประกอบการพิจารณาเพื่อ คาคณะ เนแนวโน้มการขยายตัวของ เมืองนครสวรรค์ในอนาคต การขยายตัวและ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของ เมืองนครสวรรค์นั้น นับได้ว่าเส้นทางคมนาคม เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาปัจจัยด้าน เส้น ทางคมนาคม เพียงปัจจัยเดียวอาจทำให้การคาคณะ เนแนวโน้มการขยายตัวของ เมืองนครสวรรค์ในอนาคตขาดความสมบูรณ์ได้ ดังนั้นจึงนำปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง และคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อ เมืองนครสวรรค์มาพิจารณาประกอบการคาคณะ เน ควบอาทิเช่น ปัจจัยด้านกายภาพ ราคาที่ดิน การบริการด้านสาธารณูปโภคและ สาธารณูปการ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ผลของการวิจัยออกมาในแนวทางที่ถูกต้อง และมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.1. แนวโน้มการขยายตัวของ เมืองนครสวรรค์ พิจารณาจากลักษณะ พื้นที่

ปัจจุบัน เมืองนครสวรรค์มีพื้นที่ที่ไ้ประโยชน์รวมทั้งหมดประมาณ 4,300.5 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 24.7 ของพื้นที่เขตเทศบาลที่เปลี่ยนแปลง ใหม่ (พื้นที่ที่ศึกษา)¹ พื้นที่ที่เหลืออีกประมาณ 13,118.3 ไร่ นั้นประกอบด้วย พื้นที่น้ำ พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์ และพื้นที่ภูเขาไ้ประโยชน์ไม่ได้ ในอนาคต ปี พ.ศ.2540 การใช้ที่ดินในเขตชุมชน เมืองนครสวรรค์จะมีการสร้างที่อยู่อาศัย อาคารร้านค้าและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ อีกมาก เพื่อรับจำนวนประชากรที่จะเพิ่มขึ้น ประมาณ 2 เท่าตัวจากปัจจุบัน² การขยายตัวและการใช้ที่ดิน เมืองนครสวรรค์จึง

¹ เขตเทศบาล เมืองนครสวรรค์ที่เปลี่ยนแปลงใหม่ มีพื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 27.87 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 17,418.8 ไร่

² จากการคาคณะ เนจำนวนประชากร ในปี พ.ศ.2540 ของสำนัก ผัง เมือง กระทรวงมหาดไทย ประมาณว่าจำนวนประชากรจะเพิ่มขึ้น เป็น 98,500 คน (ตามอัตรา การขยายตัวขั้นต่ำ 2.80 %)

ต้องขยายตัวออกไปจาก เขตชุมชน เดิม ทิศทางการขยายตัวของ เมืองนั้นจะ
ขยายตัวไปตามทิศทางในพื้นที่ เอื้ออำนวยต่อการตั้งถิ่นฐานและมีอุปสรรคกีดขวาง
น้อยที่สุด

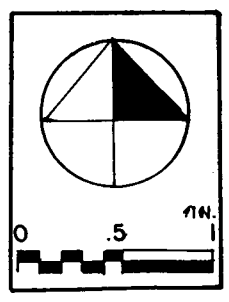
จากแผนที่หมายเลข 23 และ 24 แสดงลักษณะพื้นที่และแนว
โน้มการขยายตัวของ เมืองนครสวรรค์ พื้นที่คานเหนือของ เมืองมีภูเขาหิน คือ
เขากบและ เขาชากัน เป็นแนวยาวมาจากตะวันออกไปตะวันตก เมืองนครสวรรค์
ปัจจุบัน ขยายตัวมาจนถึงบริเวณคาน เขาไม่สามารถขยายตัวไปไค่มากกว่านี้ นอก
จากพื้นที่บางส่วนคานเหนือสุดคานหลัง เขากบคานแนวถนนอมรินทร์วิถีและถนน
โกสีย์ชานไปกับลำแม่น้ำปิง แต่โอกาสในการขยายตัวมีไม่มากนัก เพราะขอ
จำกัดจากลักษณะภูมิประเทศ คานตะวันออกของ เมืองนครสวรรค์คานกับแม่น้ำปิง
และแม่น้ำน่านกันอยู่ ในอดีตการคมนาคมขนส่ง เป็นเส้นทางน้ำ เป็นส่วนใหญ่
จึงมีบ้านเรือนตั้งถิ่นฐานคานริมน้ำเหล่านี้ แต่ในปัจจุบันการคมนาคมขนส่งหันมา
ใช้ทางบกแทน ทำให้การขยายตัวคานนี้ม่น้อยมาก ซึ่งเห็นโคซัคเจนวาที่อยู่
อาศัยบริเวณริมน้ำหากไม่มีถนนมาช่วยแล้วการขยายตัวแทนไม่มีเลย แต่กลับมี
แนวโน้มในทางเสื่อมอีกควย นอกจากนี้พื้นที่บริเวณนี้ยังเป็นท่าเรือลุ่มน้ำท่วมถึง
ทุกปี ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของ เมืองทางคานนี้อีกประการหนึ่ง ทาง
คานโคมีแม่น้ำเจ้าพระยาคานคานตลอดแนวและพื้นที่ฝั่งซ้ายแม่น้ำเจ้าพระยามีภูเขา
โรงครัวและภูเขาจอมคีรีนาคบรรพตคานอยู่ ประกอบกับพื้นที่คานโคของ เมือง
ส่วนใหญ่เป็นเขตทหารคานจรระประวัติ สรุปโควาพื้นที่ทางคานโคนี้มีอุปสรรคต่อ
การขยายตัวของ เมืองอยู่หลายประการ สำหรับคานตะวันตก มีเส้นทางหลวง
แผ่นดิน (เส้นทาง By-Pass) คัดคาน พื้นที่บริเวณนี้เดิมในฤดูฝนหากปีโคมี
น้ำมาก น้ำป่าจะไหลมาจากทางทิศตะวันตก ทำให้หน้าทวมบริเวณที่เป็นที่ลุ่ม
อย่างไรก็ตามมีการแก้ปัญหาหน้าทวมโดยการสร้างเขื่อนกันน้ำ ปรับปรุงระบบการ
ระบายน้ำฝนและน้ำโสโครกคานคานแล้ว พื้นที่บริเวณนี้สามารถให้ประโยชน์ในการ
ก่อสร้างโค ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่คานอื่น ๆ แล้ว พื้นที่คานตะวันตกมี

ผลกระทบของเส้นทางคมนาคมต่อการใช้ที่ดินเมืองนครสวรรค์

ลักษณะพื้นที่ของพื้นที่เมืองนครสวรรค์

ประเภทพื้นที่	ลักษณะพื้นที่	พื้นที่การเกษตร
พื้นที่เกษตร		พื้นที่การเกษตร
พื้นที่ชุมชน		พื้นที่การเกษตร 5-15%
พื้นที่อุตสาหกรรม		พื้นที่การเกษตร 15-30%
พื้นที่ที่คาดหมาย		พื้นที่การเกษตร มากกว่า 30%
พื้นที่ที่คาดหมาย		พื้นที่การเกษตร 0-5%

แผนที่หมายเลข 24

จังหวัดนนทบุรี

หนองจอกถนน 1

แม่น้ำเจ้าพระยา

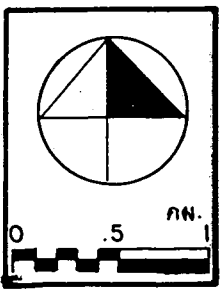
Handwritten notes and scribbles on the right side of the map.

ผลกระทบของเส้นทางคมนาคมต่อการใช้ที่ดินเมืองนครสวรรค์

แสดง แผนที่ผลกระทบของเมืองนครสวรรค์ พิจารณาจากลักษณะพื้นที่

สัญลักษณ์

	พื้นที่ที่ถนนใหม่การขยายตัวสูง		พื้นที่ที่ถนนใหม่การขยายตัวต่ำ
	พื้นที่ที่ถนนใหม่การขยายตัวปานกลาง		พื้นที่ที่ถนนใหม่ประโยชน์ไม่ได้

0 .5 กม.

อุปสรรคกีดขวางการขยายตัวของ เมืองน้อยที่สุด ดังนั้นจากการพิจารณาลักษณะพื้นที่โดยส่วนรวมแล้วสรุปได้ว่าพื้นที่คานตะวันตกนี้มีความมากที่สุดในการรองรับการขยายตัวของ เมือง จากการศึกษาที่ปรากฏว่าการขยายตัวของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2509 - 2520 นั้นก็เกิดขึ้นบริเวณนี้เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามสองฟากของถนน การขยายตัวของ เมือง เป็นไปอย่างรวดเร็ว

2.2 แนวโน้มการขยายตัวของ เมืองนครสวรรค์ พิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงราคาที่ดิน

หากนำการ เปลี่ยนแปลงราคาที่ดินของ เมืองนครสวรรค์มาประกอบการศึกษาแนวโน้ม การขยายตัวของ เมืองนครสวรรค์ในอนาคต จะเห็นได้ว่าพื้นที่บริเวณศูนย์กลาง เมือง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีราคาที่ดินมีค่าสูงที่สุดนั้นมีแนวโน้มการขยายตัวอยู่ในระดับปานกลาง การที่บริเวณศูนย์กลาง เมืองมีอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาที่ดินไม่มากนัก เนื่องจากว่าพื้นที่บริเวณนี้ราคาที่ดินมีค่าสูงมากประมาณไร่ละ 3,600,000 บาท ดังนั้นการไ้ใช้ที่ดินหรือกิจกรรมทาง เศรษฐกิจต่าง ๆ ที่ จะเกิดขึ้นในพื้นที่บริเวณนี้จะต้องสามารถให้ผลประโยชน์ เพื่อผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน ตามปกติแล้วบริเวณนี้จะเป็นย่านธุรกิจการค้า ซึ่งต้องการที่ตั้งที่เป็นศูนย์รวมของประชากร และเส้นทางคมนาคม ส่วนการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ จะกระจายอยู่โดยรอบหรือในพื้นที่ที่สามารถติดต่อกับศูนย์กลาง เมืองได้สะดวก ประกอบกับพื้นที่บริเวณศูนย์กลาง เมืองมีความหนาแน่นของการใช้ที่ดินสูงมาก พื้นที่ว่างซึ่งมีเหลืออยู่น้อย แนวโน้มการขยายตัวของ บริเวณนี้จึงมีไม่มากนัก พื้นที่ที่เหมาะสมต่อการขยายตัวของ เมือง คือ บริเวณโดยรอบศูนย์กลาง เมือง โดยเฉพาะตามสองฟากของถนนสายหลักของ เมืองซึ่งแยกตัวออกจากศูนย์กลาง เมือง ทั้งนี้เพราะที่ดินมีราคาต่ำกว่าศูนย์กลาง เมือง แต่ก็สามารถติดต่อกับศูนย์กลาง เมือง ตลอดจนการรับบริการด้านต่าง ๆ จากศูนย์กลาง เมืองได้สะดวก

พื้นที่ที่มีแนวโน้มการขยายตัวสูง คือ พื้นที่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำน่าน บริเวณสถานีปากน้ำโพ เดิมพื้นที่บริเวณนี้เป็นเขตที่มีการขยายตัวน้อยมาก ราคาที่ดินเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหลังจากการสร้างถนนสายนครสวรรค์ - ชุมแสงผ่านบริเวณนี้แล้วทำให้การคมนาคมติดต่อกับศูนย์กลาง เมืองกระทำไคสะควกกว่าเดิม ซึ่งคงอาศัยเรือข้ามฟาก อย่างไรก็ตามหากเปรียบเทียบทางด้านราคาที่ดินก่อนแล้ว พื้นที่บริเวณนี้ยังมีค่าต่ำกว่าเขตชุมชนหนาแน่นมาก อนึ่งพื้นที่ที่มีแนวการขยายตัวสูงมากและควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ คือ พื้นที่ด้านตะวันตกของเมืองบริเวณสองข้างของถนนสาย By - Pass เพราะหลังจากการสร้างถนน By-Pass และการสร้างเขื่อนรอบนอกแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ราคาที่ดินมีค่าเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว¹ การขยายตัวของเมืองในพื้นที่บริเวณนี้เป็นไปอย่างรวดเร็ว คาดว่าแนวโน้มการขยายตัวของเมืองในอนาคตจะเกิดขึ้นในพื้นที่บริเวณนี้เป็นส่วนใหญ่ สำหรับพื้นที่อื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้วแนวโน้มการขยายตัวจะอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ (ดูแผนที่หมายเลข 25)

2.3 แนวโน้มการขยายตัวของเมืองนครสวรรค์ พิจารณาจากระบบถนนและเส้นทางเดินรถโดยสารประจำทาง

จากการศึกษาพบว่า พื้นที่ที่อยู่ใกล้กับเส้นทางคมนาคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางรถยนต์ เป็นพื้นที่ที่มีโอกาสในการพัฒนาและขยายตัวสูงกว่าพื้นที่อื่น บริเวณศูนย์กลางเมืองและพื้นที่ใกล้เคียงโดยรอบ เป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของถนนสูงกว่าพื้นที่อื่น การเดินทางติดต่อกับการขนส่งสินค้าและคนโดยสารกระทำไคสะควก ส่วนบริเวณอื่น ๆ นั้นพื้นที่ที่มีโอกาสขยายตัวสูงจะปรากฏในพื้นที่สองฟากของเส้นทางคมนาคมสายหลัก เช่น ถนนพหลโยธิน ถนนสวรรควิถี ถนนมาคุลี

¹ เนื่องจากขาดข้อมูลสถิติเกี่ยวกับราคาที่ดินบริเวณสองฟากถนน และพื้นที่นอกเขตเทศบาลเดิม ดังนั้นการศึกษาจึงต้องอาศัยการสำรวจภาคสนามซึ่งราคาที่ดินอาจคลาดเคลื่อนจากความจริงไปบ้าง จึงไม่กล่าวไว้ ณ ที่นี้

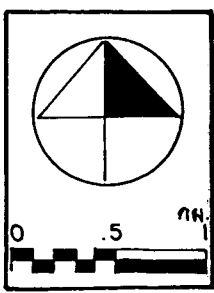
เมืองนคร

ผลกระทบของเส้นทางคมนาคมต่อการใช้ที่ดินเมืองนครลาวรรค์

แสดงพื้นที่การขยายตัวของเมืองนครลาวรรค์
พิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงราคาที่ดิน

	พื้นที่ที่เมืองนครขยายตัวสูง		พื้นที่ที่เมืองนครขยายตัวต่ำ
	พื้นที่ที่เมืองนครขยายตัวปานกลาง		พื้นที่ที่ไม่มีการขยายตัว

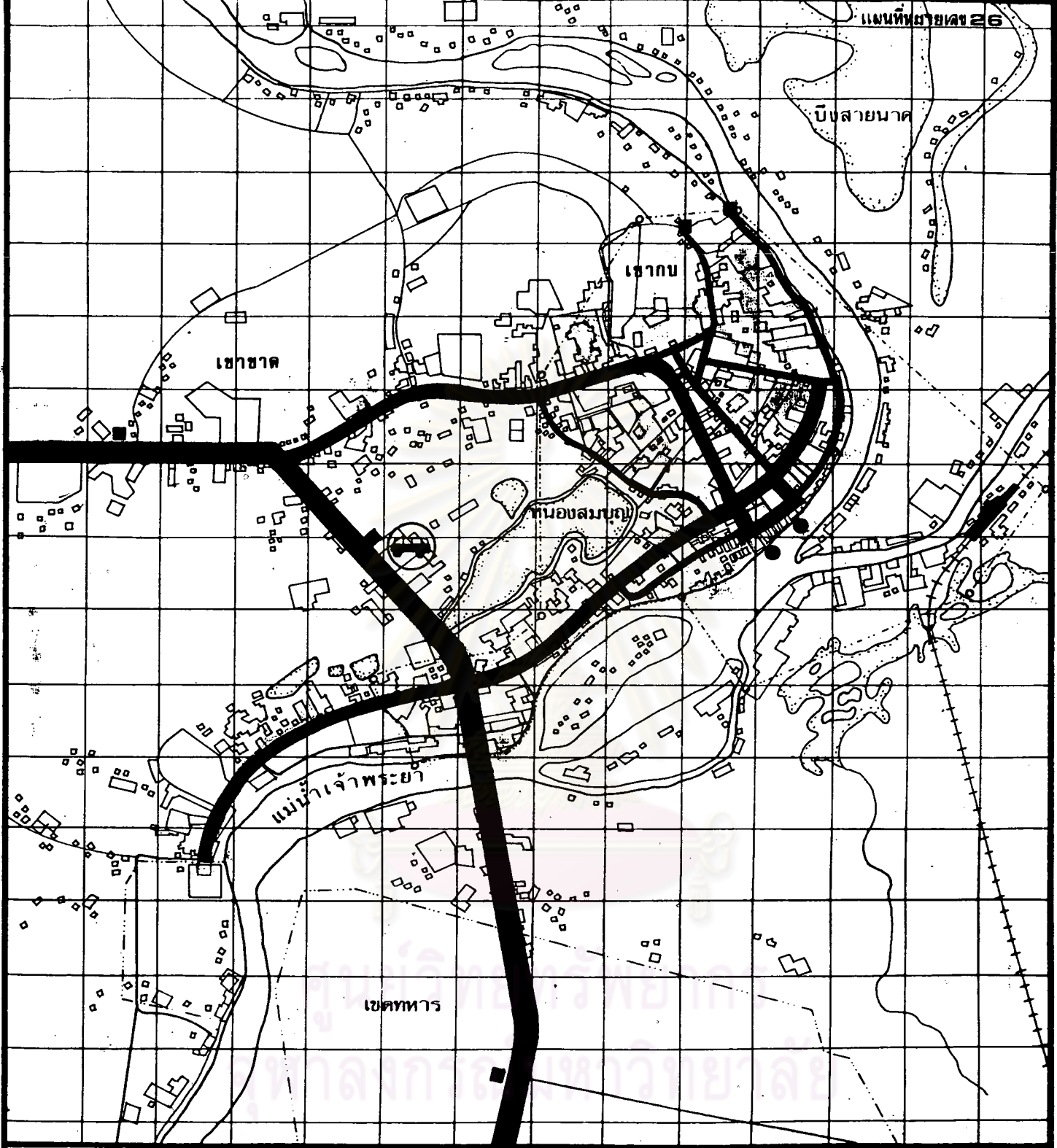

ถนนรถวิ เป็นถนนที่สามารถติดต่อกับศูนย์กลาง เมืองหรือพื้นที่อื่นได้สะดวก
 หนึ่ง เพื่อให้การศึกษาได้ผลสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นจึงนำเส้นทางเดินรถโดยสารประจำ
 ทางภายในเมืองมาประกอบการพิจารณาครั้งนี้ด้วย เพราะว่าพื้นที่ใดก็ตามที่มี
 เส้นทางรถประจำทางผ่านนั้นย่อมแสดงว่า เป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ จำ
 นวนประชากรที่เดินทางติดต่อกับศูนย์กลาง เมืองต้องมีมากเพียงพอต่อ
 การจัดเดินรถโดยสารประจำทาง และสามารถไหลล้นทดแทนต่อการลงทุน ส่วน
 พื้นที่อื่น ๆ นั้นโอกาสในการขยายตัวจะลดลงตามระยะทางที่ห่างออกจากศูนย์กลาง
 เมืองและถนนสายหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พื้นที่ที่ไม่มีถนนตัดผ่านการขยายตัว
 เกือบไม่มีเลยหรือมีอยู่น้อยมาก (ดูรายละเอียดในแผนที่หมายเลข 26 และ 27)

2.4 แนวโน้มการขยายตัวของเมืองนครสวรรค์ พิจารณาจากการ บริการด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

การบริการด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการนับเป็นการ
 บริการขั้นพื้นฐานของเมือง ซึ่งประกอบด้วย สถานีขนส่ง ประปา ไฟฟ้า โทร-
 ศัพท์ โรงพยาบาล ท่าเทียบเรือ ตลาด สถานีรถไฟ โรงเรียน ฯลฯ พื้นที่
 ใดที่ใ้บริการบริการเหล่านี้อย่างสะดวกและทั่วถึงย่อมได้เปรียบและมีความเจริญ
 มากกว่าพื้นที่ที่ใ้บริการบริการไม่ทั่วถึง หรือนับหนึ่งกล่าวได้ว่ามีแนวโน้มการ
 ขยายตัวที่สูงกว่านั่นเอง

จากแผนที่หมายเลข 28 และ 29 เห็นได้ว่าบริเวณศูนย์กลางเมือง
 เป็นที่ตั้งของกิจการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการหลายแห่ง นับเป็นพื้นที่ที่ใ้รับ
 การบริการที่ดีที่สุด นอกจากนั้นกิจการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการจะตั้งกระจาย
 อยุ่ทั่วไปตามแนวถนนสายหลัก อนึ่งจากการศึกษาในพื้นที่เป็นบริเวณสาธารณูปโภค
 และสาธารณูปการที่เปลี่ยนแปลงในช่วงปี พ.ศ. 2509 - 2520 นั้นปรากฏว่า การ
 ใ้พื้นที่ที่เพิ่มขึ้นจะอยุ่รอบนอกของเมือง โดยเฉพาะถนนพหลโยธินตลอดแนว แนว

ผลกระทบของเส้นทางคมนาคมต่อการใช้ที่ดินเมืองนครศรีธรรมราช

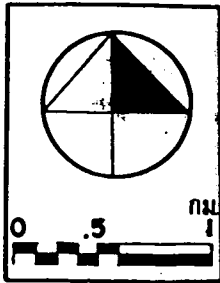
แสดง ครอบคลุมพื้นที่ของนครสวรรค์

สัญลักษณ์

- ทางหลวงแผ่นดิน
- ถนนสายนอก
- ถนนสายอิท

- สถานีขนส่งจังหวัด
- จุดขึ้นทาง - ปลายทาง รถโดยสารภายในเมือง
- ท่าจอดเรือโดยสาร
- สถานีรถไฟ

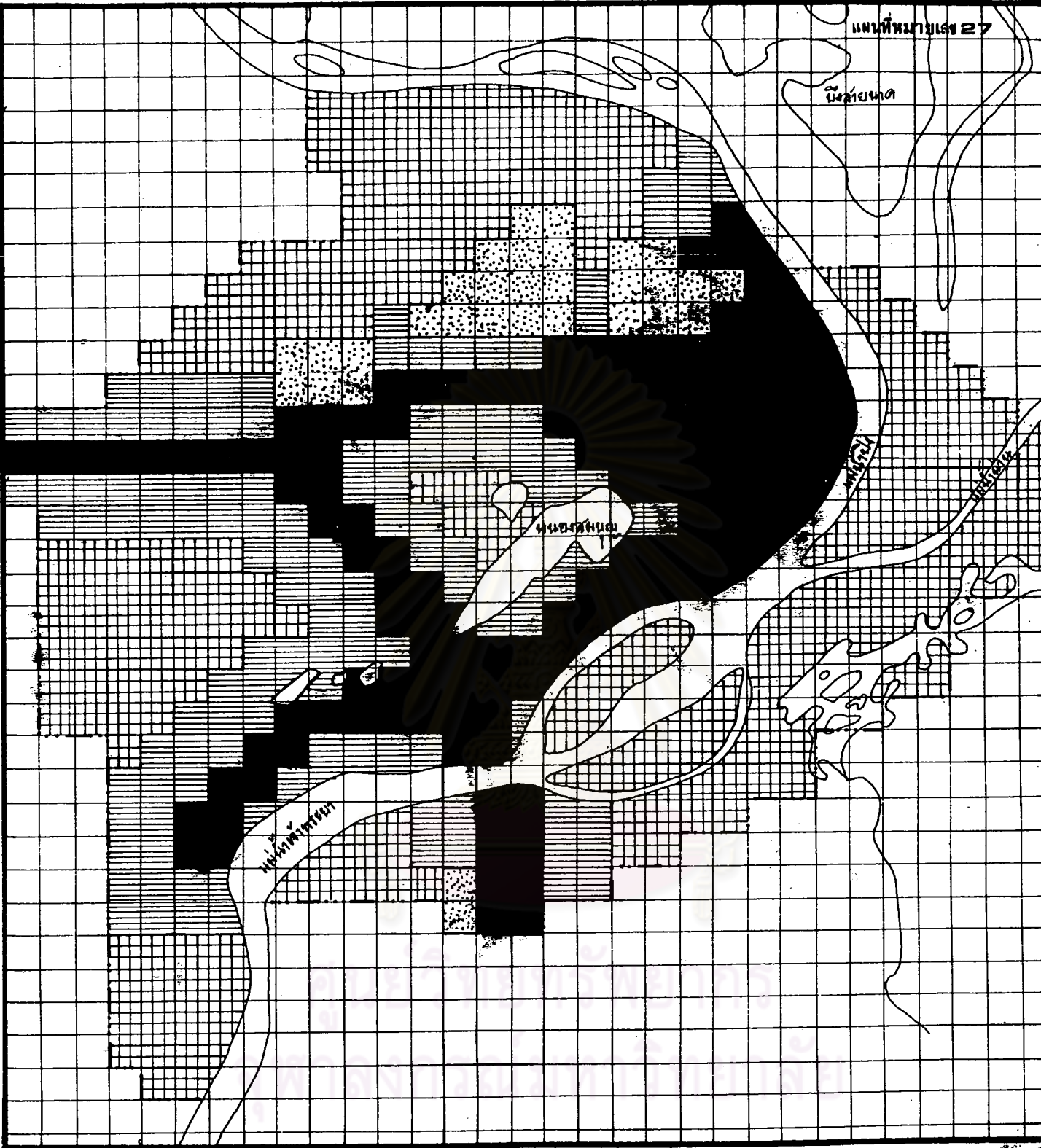
บึงสายน้ำตก

หนองดินแดง

หนองน้ำท่าทราย

คลอง

คลอง

ผลกระทบของเส้นทางคมนาคมต่อการใช้ที่ดินเมืองนครหลวง

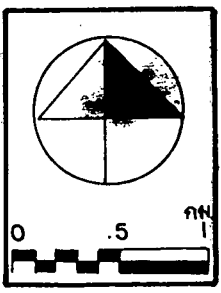
แสดง
 ลักษณะพื้นที่
 แผนที่การขยายตัวของเมืองนครหลวง
 พิธีกรรมทศกนหนวดวันทางรัตนกิตติยสารประจำกรม (พวว 1)

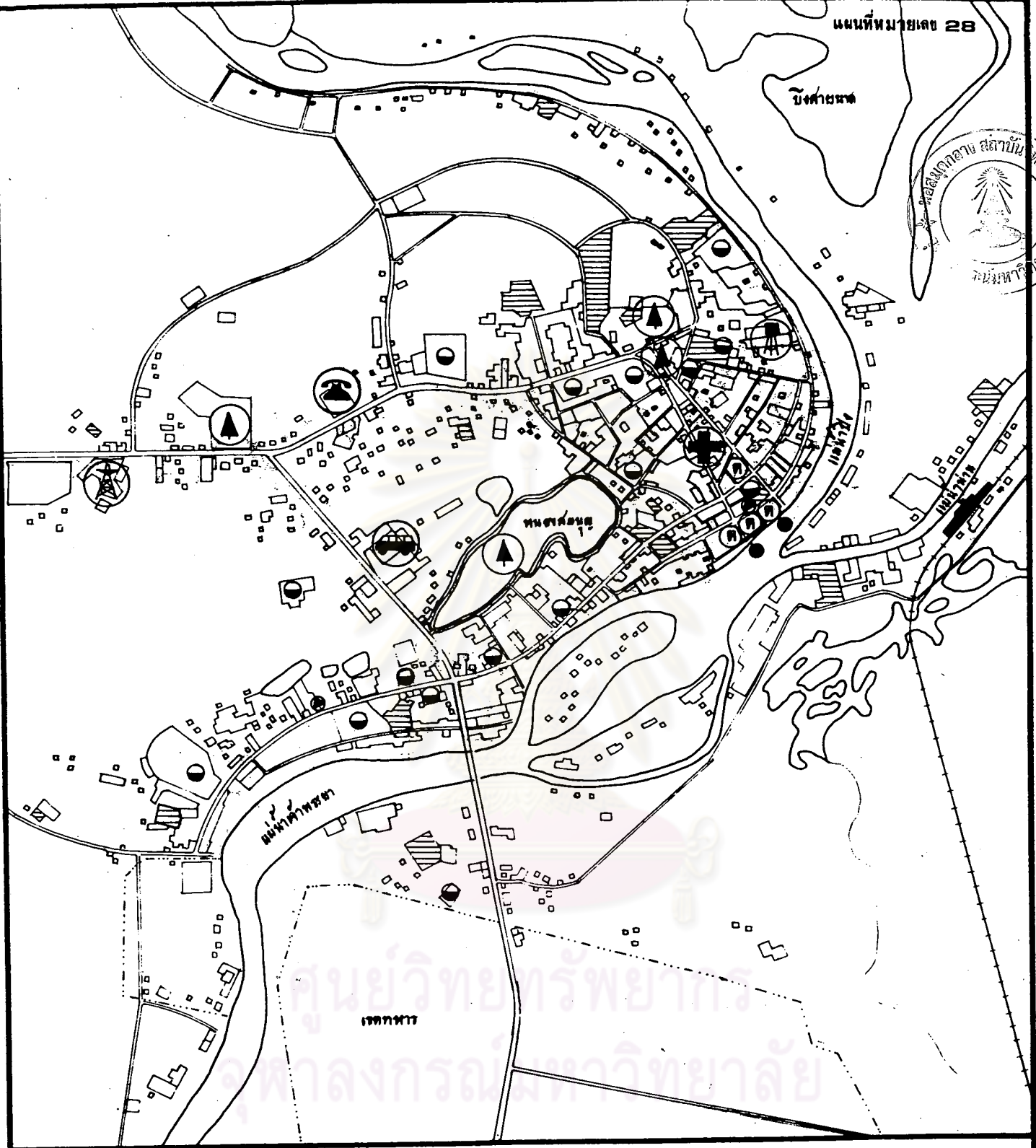
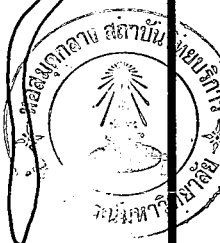
แผนที่ขยายตัวสูง
 แผนที่ขยายตัวปานกลาง

แผนที่ขยายตัวต่ำ
 พื้นที่ที่ไว้ประโยชน์ไม่ได้

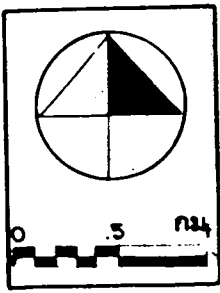
บึงสาหร่าย

ผลกระทบของเส้นทางคมนาคมต่อการใช้ที่ดินเมืองนครสวรรค์

แสดง ที่ตั้งสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในเขตเมืองและเมืองนครสวรรค์

สถานีขนส่ง	ที่ทำการประปา	ตลาด	โรงเรียน
สถานีไฟฟ้า	ที่ทำการโทรศัพท์	ส่วนสาธารณูปโภค	ที่ทำการไปรษณีย์
สถานีตำรวจ	โรงพยาบาล	สถานีรถไฟ	ส่วนถนน

วัดมหาธาตุ

หนองผืนดิน

หนองน้ำ

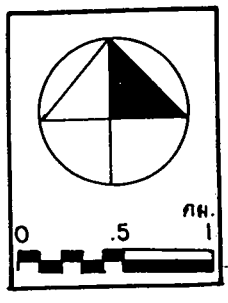
Handwritten notes and scribbles in the bottom right corner of the map area.

ผลกระทบของเส้นทางคมนาคมต่อการใช้ที่ดินเมืองนครสวรรค์

พื้นที่
สัญลักษณ์

พื้นที่ที่มีการขยายตัวของเมืองนครสวรรค์
พิจารณาจากกราฟการเริ่มต้นสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

- พื้นที่ที่พื้นที่ที่มีการขยายตัวสูง
- พื้นที่ที่พื้นที่ที่มีการขยายตัวปานกลาง
- พื้นที่ที่มีการขยายตัวต่ำ
- พื้นที่ที่ไม่ได้ประโยชน์

โน้มการขยายตัวของ เมืองในอนาคตจึงควรขยายออกมาทางคานนี้

2.5 สรุปผลวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน เมืองนครสวรรค์ กล่าวได้ว่าชุมชน เมืองนครสวรรค์มีแนวโน้มขยายตัวไปตามแนวถนนสายหลักของเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถนนสวรรค์วิถี ถนนมาตุลีและถนนอรรถวิ การขยายตัว เป็นไปในลักษณะการ เพิ่มความหนาแน่นของการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุมชนเมืองเดิม อีกลักษณะหนึ่ง เป็นการขยายตัวตามแนวยาวสองฟากของถนนสายพหลโยธินหรือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ทลอดแนว ตั้งแต่คานีโคของเมือง บริเวณหาคายจระประวัค บริเวณถนนสาย By - Pass และถนนพหลโยธินตอนเหนือคาน เขาซาก สำหรับบริเวณศูนย์กลาง เมืองนั้นโอกาสในการขยายตัว อยู่ในระดับปานกลาง การเปลี่ยนแปลง เป็นไปในลักษณะการ เพิ่มความหนาแน่นการใช้พื้นที่ อย่างไรก็ตามบริเวณศูนย์กลาง เมือง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการใช้พื้นที่หนาแน่นมากอยู่แล้ว ดังนั้น พื้นที่สำหรับรองรับการขยายตัวจึงมีจำกัด ในอนาคตการขยายตัวอาจ เป็นไปในลักษณะการขยายตัวตามแนวคิง โดยการเพิ่มความสูงของอาคารมากขึ้น และโครงสร้างของ เมืองโดยส่วนรวมจะมีลักษณะ เป็นแนวยาวตามสองฟากถนน (ROAD LINEAR SETTLEMENT) โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามแนวสองฟากของถนนสายหลักที่แยกกระจายจากศูนย์กลาง เมือง (ดูแผนที่หมายเลข 30)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิคมเขต

นิคมเขต

นิคมเขต

Handwritten notes and scribbles on the right side of the map.

ผลกระทบของเส้นทางคมนาคมต่อการใช้ที่ดินเมืองนครสวรรค์

ผลวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของพื้นที่เมืองนครสวรรค์

พื้นที่
สีเขียว

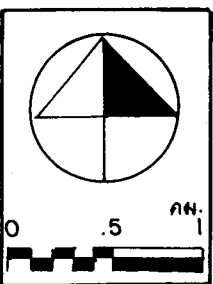
พื้นที่ที่มีการขยายตัวสูงมาก

พื้นที่ที่มีการขยายตัวสูง

- พื้นที่ที่มีการขยายตัวปานกลางค่อนข้างสูง
- พื้นที่ที่มีการขยายตัวปานกลาง
- พื้นที่ที่มีการขยายตัวปานกลางค่อนข้างต่ำ

พื้นที่ที่มีการขยายตัวต่ำ

พื้นที่ที่มีการขยายตัวต่ำมาก

3. ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เนื่องจากการคมนาคมขนส่งและการใช้ที่ดิน

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างของเมือง จากผลการศึกษาปรากฏว่าแนวโน้มนการขยายตัวของเมืองมีทิศทางขยายไปตามสองฟากของถนนสายหลัก หากการขยายตัวเป็นไปในลักษณะนี้ เมืองนครสวรรค์จะมีโครงสร้างเป็นแนวยาวตามสองฟากถนน (ROAD LINEAR SETTLEMENT) ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาติดตามมาคือ เมืองจะขยายขอบเขตออกไปอย่างไร้ที่สิ้นสุด ยากต่อการควบคุมและการจัดระเบียบแบบแผนในอนาคต

3.2 ปัญหาการขาดประสิทธิภาพในการใช้พื้นที่ การที่เมืองมีโครงสร้างเป็นแนวยาวตามสองฟากถนน ทำให้เกิดความไม่ประหยัดและขาดประสิทธิภาพในการใช้พื้นที่ นั่นคือ การใช้ประโยชน์พื้นที่จะมีเฉพาะสองฟากถนนในระยะไม่เกิน 20 - 40 เมตร เท่านั้น พื้นที่ตอนในกลายเป็นพื้นที่คอยโอกาสเชิงเศรษฐกิจ ทำให้ระดับการพัฒนาไม่สม่ำเสมอเท่าเทียมกัน

3.3 ปัญหาความไม่เป็นระเบียบและไม่มีสัดส่วนของการใช้ที่ดินภายในตัวเมือง เนื่องจากนครสวรรค์ไม่เคยมีการวางผังเมืองมาตั้งแต่ต้น เมื่อเมืองเจริญเติบโตจึงมีขยายตัวออกไปตามยถากรรม ขาดระบบและการจัดระเบียบการใช้ที่ดินอย่างมีแบบแผน ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาภาวะแวดล้อมติดตามมา เพราะการใช้ที่ดินแต่ละชนิดมิได้อยู่ในพื้นที่เหมาะสมนั่นเอง

3.4 ปัญหาการจราจร จากการสำรวจภาคสนามพบว่าบริเวณศูนย์กลางเมืองนครสวรรค์ กำลังประสบปัญหาจราจรติดขัดคับคั่ง เนื่องจากบริเวณศูนย์กลางเมือง เป็นย่านธุรกิจการค้า เป็นศูนย์รวมของเส้นทางถนนสายหลัก ในแต่ละวันมีประชากรจำนวนมากเดินทางมาประกอบกิจกรรมต่าง ๆ จำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงเวลาเช้าและเย็น (ช่วงเวลาเร่งรัด) ประกอบกับถนนมีขนาดเล็ก ขาดการจราจรแบบจรจรที่ดีและการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร ซึ่งถ้าหากไม่มีการแก้ไขปรับปรุงปัญหาจราจรคับคั่งจะทวีความรุนแรงขึ้นไปอีกในอนาคต

นอกจากนี้การที่เมืองมีแนวโน้มขยายตัวมาทางด้านตะวันตกครอบคลุมพื้นที่สองฟากถนนสาย By - Pass และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ซึ่งมียานพาหนะวิ่งผ่านเป็นจำนวนมากในแต่ละวันด้วยความเร็วสูง นับตั้งแต่บริเวณหน้าค่ายจิระประวัติไปตลอดแยกสะพานเขาคีวงค์ ถนนสาย By - Pass จนจรดบริเวณเขาขาด การมีถนนความเร็วสูงผ่าน ทำให้แบ่งเมืองออกเป็นสองส่วน การติดต่อไปมาไม่สะดวกและเกิดอุบัติเหตุร้ายแรงหลายครั้ง

3.5 ปัญหาค่าใช้จ่ายในการวางแผนพัฒนา เนื่องจากการใช้ที่ดินภายในเป็นไปอย่างขาดระเบียบแบบแผน ขยายตัวเป็นแนวยาวตามสองฟากถนนสายหลัก ทำให้เกิดปัญหาการจัดบริการปัจจัยพื้นฐาน อาทิเช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ทางระบายน้ำ ฯลฯ เนื่องจากการที่เมืองเป็นแนวยาวทำให้ค่าใช้จ่ายด้านการบริการค่อนข้างสูงเกินความจำเป็น และต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังถือว่าเป็นการไม่ประหยัดในเชิงเศรษฐกิจอีกด้วย

4. แนวทางแก้ไขปัญหา

ปัญหาต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเนื่องจากการคมนาคมขนส่งและการใช้ที่ดินของเมืองนครสวรรค์ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ พอสรุปสาเหตุใหญ่ ๆ ได้ว่า มาจากการขาดการวางแผนในการจัดระบบและควบคุมการขยายตัวของเมือง หรือกล่าวได้ว่าการขาดการวางผังเมืองนั่นเอง ด้วยเหตุนี้การวางผังเมืองหรือการวางแผนพัฒนาการใช้ที่ดินในเขตชุมชนเมือง จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งประการหนึ่งที่ต้องเร่งดำเนินการอย่างรวดเร็ว เพื่อให้มีมาตรการในการควบคุมการขยายตัวและการใช้ที่ดินภายในเขตชุมชนเมืองนครสวรรค์ที่กำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน และสามารถรองรับความเจริญเติบโตที่จะติดตามมาในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

อนึ่งการศึกษาวิจัย "เรื่องผลกระทบของเส้นทางคมนาคมต่อการใช้ที่ดินของเมืองนครสวรรค์" ครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางที่จะพิจารณาแก้ไข

ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น เนื่องจากการคมนาคมขนส่งและการใช้ที่ดินในเขตชุมชน เมืองนครสวรรค์ นอกจากนี้ยังสามารถนำผลการศึกษาวิจัยเป็นพื้นฐานประกอบการวางแผนพัฒนาต่าง ๆ ของชุมชน เมืองนครสวรรค์ในอนาคตได้อย่างถูกต้อง และตรงกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นและบรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวนโยบายแห่งรัฐ ในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

ขอเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ผลกระทบของเส้นทางคมนาคมต่อการใช้ที่ดินของเมืองนครสวรรค์" นี้ ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ.2520-2521 ทั้งนี้ข้อมูลบางประการอาจไม่สามารถครอบคลุมข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาไปแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังจากการเก็บข้อมูลประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ด้านพลังงานอย่างหนัก ซึ่งวิกฤตการณ์พลังงานนี้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนแนวนโยบายแห่งรัฐในการพัฒนารูปแบบการคมนาคมขนส่งที่ประหยัดและสอดคล้องกับวิกฤตการณ์ที่ประเทศไทยกำลังประสบอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม

ในปัจจุบัน รัฐบาลมีแนวนโยบายพัฒนาปรับปรุงการคมนาคมขนส่งทางน้ำอย่างเร่งด่วนเนื่องจากการคมนาคมขนส่งทางน้ำ เป็นวิธีการที่สามารถช่วยให้ประเทศชาติลดค่าใช้จ่ายในด้านการคมนาคมขนส่งลงได้อย่างมาก ซึ่งรายละเอียดกล่าวไว้ในภาคผนวก จ.

อนึ่งการศึกษารังนี้ถ้าต้องการนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาเพิ่มเติม หรือนำไปประกอบเป็นพื้นฐานในทางปฏิบัติต่าง ๆ นั้น เพื่อความสมบูรณ์ควรศึกษาวิจัยด้านอื่นที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อชุมชนเมืองนครสวรรค์ เช่น โครงสร้างทางหลวง การเปลี่ยนแปลงด้านกระบวนการผลิต การเปลี่ยนแปลงพื้นที่การผลิต รูปแบบการคมนาคมขนส่ง ฯลฯ